

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/17/2015
Identifikačné číslo spisu:	4110010181
Dátum vydania rozhodnutia:	26.03.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Juraj Kliment
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:4110010181.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Milana Karabína a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvineného O. E. pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 Tr. zák., prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 26. marca 2015 v Bratislave dovolanie obvineného O. E. proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 29. mája 2013, sp. zn. 1 To 44/2013, a rozhodol

rozhodol:

Podľa § 382 písm. f/ Tr. por. dovolanie obvineného O. E. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Nitra (ďalej už len súd prvého stupňa) rozsudkom z 15. marca 2012, sp. zn. 1 T 28/2010, uznal obvineného O. E. (ďalej už len obvinený) za vinného z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

dňa 2. júna 2009 o 17.15 hod. v obci Lužianky, na ceste III. triedy číslo 51326, pred rodinným domom číslo 380, v smere na obec Zbehy, vyšiel z miesta mimo vozovky na osobnom motorovom vozidle zn. Dacia Logan, EČ: F. a otáčal sa doľava smerom na Nítru, pričom porušil ustanovenie § 4 ods. 1 písm. c), § 21 a § 22 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov o cestnej premávke a pri vychádzaní z miesta mimo vozovky a otáčaní nedal prednosť v jazde motocyklu zn. Yamaha, EČ: F., ktorý viedol E. C. rýchlosťou 74 až 82 km/h, čím prekročil najvyššie povolenú rýchlosť v obci, následkom čoho došlo k zrážke týchto vozidiel, pri ktorej utrpel E. C. otras mozgu, pomliaždenie pľúc obojstranne, dislokovanú zlomeninu diafýzy pravej stehennej kosti, pomliaždenie a odierky oboch dolných končatín, pomliaždenie a viacpočetné trhliny na slezine, pomliaždenie a odierky na tvári v čelovej oblasti vpravo a v lícovej oblasti vľavo, tržnú ranu v prióčnicovej oblasti vľavo s dobou liečenia od 2. júna 2009 do 29. júna 2010.

Súd prvého stupňa za to obvineného odsúdil podľa § 157 ods. 1, § 38 ods. 2, 3, § 36 písm. j/, n/ a § 56 ods. 1, 2 Tr. zák. k peňažnému trestu vo výmere 800 € (slovom osemsto eur) s tým, že podľa § 57 ods. 2 Tr. zák. vymožená suma peňažného trestu pripadá štátu. Podľa § 57 ods. 2, 3 Tr. zák. pre prípad úmyselného zmarenia výkonu peňažného trestu súd stanovil náhradný trest odňatia slobody vo výmere 3

(tri) mesiace.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. poškodených E. C. a E. C. s nárokom na náhradu škody odkázal na občianske súdne konanie.

Prostredníctvom splnomocneného obhajcu JUDr. Ladislava Chmelára podal obvinený proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote odvolanie.

Krajský súd v Nitre (ďalej už len odvolací súd) uznesením z 29. mája 2013, sp. zn. 1 To 44/2013, odvolanie obvineného podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Dňa 13. novembra 2014 bolo na súd prvého stupňa doručené dovolanie obvineného, ktoré podal prostredníctvom splnomocneného obhajcu JUDr. Ladislava Chmelára.

Obvinený v dovolaní uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/, ods. 3 Tr. por.

Podaným dovolaním sa domáhal, aby dovolací súd podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 1 To 44/2013 z 29. mája 2013 bol porušený zákon v ustanovení § 157 ods. 1 Tr. zák. v neprospech obvineného a aby podľa § 386 ods. 2 Tr. por. napadnuté uznesenie zrušil a rovnako tak jemu predchádzajúci rozsudok Okresného súdu Nitra z 15. marca 2012, sp. zn. 1 T 28/2010 a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal Okresnému súdu Nitra, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Súd prvého stupňa v súlade s ustanovením § 376 Tr. por. doručil rovnopis dovolania Okresnej prokuratúre Nitra.

V písomnom stanovisku doručenom súdu prokurátor navrhol dovolanie obvineného postupom podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietnuť, pretože podľa jeho názoru neboli preukázané dôvody dovolania.

Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky bol spisový materiál spolu s dovolaním obvineného riadne predložený na rozhodnutie 18. marca 2015.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) v prvom rade zisťoval, či dovolanie obvineného spĺňa všetky zákonné náležitosti a konštatuje, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.), ale súčasne aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť, lebo je zjavné, že bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

Podľa § 382 písm. f/ Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

Zo spisového materiálu dovolací súd zistil, že obvinený súdom uložený peňažný trest vo výmere 800 € (slovom osemsto eur) vykonal 5. septembra 2014 zložením uvedenej sumy na účet prvostupňového súdu. Záznam o zložení peňažného trestu obvineným sa nachádza v spise na čísle listu 275.

Podľa § 92 ods. 2 Tr. zák. ak ide o odsúdenie na tresty uvedené v § 32 písm. b/ až k/, k zahľadaniu dochádza ich vykonaním.

V ustanovení o druhoch trestov je peňažný trest uvedený v § 32 písm. d/ Tr. zák. Výkonom tohto druhu druhov trestu sa teda na obvineného hľadí, ako keby nebol odsúdený.

Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorý znamená vážny prielom do právoplatnosti a predpokladanej stability konečného a vykonateľného rozhodnutia. Jeho zmyslom je, za prísne vymedzených podmienok, zvrátenie existencie odsúdenia páchatel'a, aby nedošlo k trestno-právnejmu

následku, t. j. sankcii spojenej s týmto odsúdením.

Práve preto, že ide o prielom do naznačenej stability konečného a vykonateľného rozhodnutia na základe tohto mimoriadneho opravného prostriedku, ktorým sa dáva možnosť dvom hlavným proti sebe stojacim stranám v trestnom konaní (odhliadajúc od práva ministra spravodlivosti, ktorý nie je stranou v konaní) prokurátorovi a obvinenému dosiahnuť vyvolanie mimoriadneho konania pred najvyšším súdom na preskúmanie niektorých právoplatných rozhodnutí, zákon obmedzuje možnosť podania dovolania len obmedzenému okruhu subjektov, v obmedzenom rozsahu, zo špecificky vymedzených, kvalifikovaných dôvodov a len proti niektorým vymedzeným rozhodnutiam.

Keďže sa možnosť tohto opravného prostriedku dáva predovšetkým dvom hlavným proti sebe stojacim stranám v konaní, základným princípom, ktorým sa musí tento inštitút mimoriadneho opravného prostriedku riadiť, je princíp rovnosti strán, a to jednak čo do možnosti podania tohto opravného prostriedku, tak aj v samotnom procese, v konaní o ňom pred súdom.

Pri dodržaní tejto základnej zásady v trestnom konaní by bolo proti jej zmyslu i princípu spravodlivosti, aby jedna strana mala možnosť dovolať sa mimoriadnym opravným prostriedkom konania na najvyššom súde vo veci, v ktorej už bol trest vykonaný a zahladený s účinkami, že sa na páchatel'a hľadá, akoby nebol odsúdený. Ak by túto možnosť mal obvinený, nutne by musela byť pripustená i u generálneho prokurátora (odhliadajúc od ministra spravodlivosti, ktorý nie je stranou v konaní).

Podľa § 368 ods. 1 Tr. por. dovolanie možno podať proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon, alebo ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371.

V § 368 ods. 2 Tr. por. sú uvedené rozhodnutia, ktoré treba rozumieť, ak tento zákon neustanovuje inak, ako rozhodnutia podľa odseku 1, proti ktorým možno podať dovolanie. Pod jeho písmenom a/ sa uvádza rozsudok a trestný rozkaz, bez bližšej špecifikácie, aký rozsudok sa má na mysli. V nadväznosti na ostatné ustanovenia Trestného poriadku o dovolaní i tie, ktoré sa týkajú rozsudku je zjavné, že sa má na mysli tak odsudzujúci, ako aj oslobodzujúci rozsudok.

Odsudzujúcim rozsudkom v zmysle § 163 až § 168 Tr. por. treba rozumieť taký, ktorý obsahuje výrok o vine páchatel'a a ak nedošlo k upusteniu od potrestania, výrok o treste a prípadné ďalšie výroky o náhrade škody alebo o ochrannom opatrení. Odsudzujúcim rozsudkom teda treba rozumieť taký rozsudok, na základe ktorého existujú účinky, že sa na páchatel'a hľadá ako na odsúdeného.

Pokiaľ nastávajú, či už priamo na základe zákona, ako je tomu pri upustení od potrestania (§ 40 ods. 2 Tr. zák.), alebo po výkone niektorých druhov trestov (napr. v predmetnom prípade § 92 ods. 2 Tr. zák. v spojení s § 93 ods. 1 Tr. zák.) alebo na základe rozhodnutia súdu, pri zahlazení odsúdenia, právne dôsledky spojené s fikciou neodsúdenia, že sa v zmysle zákona hľadá na páchatel'a ako keby odsúdený nebol, potom treba do všetkých dôsledkov právne považovať za neexistujúce odsudzujúce rozhodnutie takej osoby, na ktorú sa hľadá ako keby odsúdená nebola.

Predpokladom na podanie dovolania, ako mimoriadneho opravného prostriedku, je existencia odsúdenia páchatel'a. Pokiaľ platí fikcia neodsúdenia, ktorú zákonodarca spojil s inštitútom zahlazenia odsúdenia, nemožno ju chápať podmienene tak, že pre určité prípady v trestnom konaní (ale i mimo neho) platí a pre niektoré nie.

Zahlazenie odsúdenia spojené so zákonnou fikciou neodsúdenia znamená, okrem iných dôsledkov spojených s bezúhonnosťou určitej osoby, že vo výpise z registra trestov sa jej zahladené odsúdenie už neuvádza. V oblasti trestno-právnej zanikajú nepriaznivé následky spojené s odsúdením páchatel'a.

Treba vychádzať z toho, že neexistuje odsúdenie, ktoré by bolo dôvodom priťažujúcej okolnosti alebo recidívy trestnej činnosti. Zahlazením odsúdenia s fikciou neodsúdenia môže taká osoba preukazovať

stav svojej bezúhonnosti. Nie je už povinná pri rôznych príležitostiach, napr. pri prijímaní do zamestnania, pri žiadostiach o niektoré povolenia, oprávnenia a pod. uvádzať odsúdenie, ktoré bolo zahladené.

Platí to aj obrátene zo strany iných subjektov vo vzťahu k tejto osobe. Odpadnutie prekážky odsúdenia teda môže viesť k vzniku alebo k obnoveniu takých právnych vzťahov, ktoré občan nemohol nadobudnúť alebo sa ich nemohol dožadovať, pokiaľ existovala prekážka odsúdenia páchatľa.

Keďže v dôsledku toho, že odsúdenie bolo zahladené, môžu vznikať nové právne vzťahy, ktoré by inak nemohli nastať, ak aby neexistovala podmienka bezúhonnosti, potom by bolo vážnym zásahom do stability právnych vzťahov, ak by na základe dovolania niektorej z dvoch hlavných strán v trestnom konaní alebo dovolania ministra spravodlivosti bolo možné zvrátiť nový právny stav vznikajúci po vykonaní trestu a zahlodení odsúdenia spojeného s fikciou neodsúdenia.

Výrazne by sa v takom prípade nepriaznivo vo vzťahu k osobe, u ktorej bolo odsúdenie zahladené, prejavilo podanie dovolania prokurátorom, alebo ďalším oprávneným subjektom, v neprospech takejto osoby. Nebolo by žiaduce, aby v takom prípade, keď už páchatel vykonal trest a došlo aj k zahlodeniu odsúdenia, aby generálny prokurátor, eventuálne minister spravodlivosti, mohol podávať tento mimoriadny opravný prostriedok v neprospech obvineného, smerujúceho k zhoršeniu jeho postavenia a umožniť tak otvorenie takého trestno-právneho vzťahu, ktorý už bol ukončený a zvrátiť tak priaznivé dôsledky pre páchatľa spočívajúce v tom, že sa na neho hľadí akoby nebol odsúdený.

Dobrodenie, ktoré dáva zákonodarca v podobe bezúhonnosti, na základe fikcie neodsúdenia osoby, u ktorej bolo odsúdenie zahladené, by potom strácalo svoj zmysel.

Rovnosť strán v konaní a záujem na stabilite právnych vzťahov však predpokladá aj opak, že ani na základe dovolania obvineného nie je možné právoplatné a už aj vykonané a zahladené odsúdenie s dôsledkami fikcie neodsúdenia, meniť.

Preto ak nastal zo zákona (alebo na základe rozhodnutia súdu) stav zahlodenia odsúdenia, ktorý má znamenať, že neexistuje odsúdenie, ktorým sa uložila sankcia, jeho dôsledkom musí byť i to, že žiaden zo subjektov oprávnených na podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, ho už nemôže podať.

V predmetnom prípade vychádzajúc zo zákonnej fikcie neodsúdenia obvineného predpokladanej v ustanovení § 92 ods. 2 Tr. zák. v spojení s ustanovením § 93 ods. 1 Tr. zák., ktorá sa v posudzovanej veci aplikovala, považuje dovolací súd dovolanie obvineného za neprípustné, lebo nesmeruje proti existujúcemu odsudzujúcemu rozhodnutiu, proti ktorému by ho bolo možné v zmysle § 368 ods. 1, ods. 2 Tr. por. podať.

Z tohto dôvodu súd dovolanie obvineného na neverejnom zasadnutí uznesením podľa § 382 písm. f/ Tr. por. odmietol (obdobne pozri napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo 59/2013, 5 Tdo 66/2014 a 5 Tdo 77/2014).

Toto uznesenie bolo prijaté jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.